

**ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО РЕАЛІЗАЦІЮ СПІВПРАЦІ
КОНФЕРЕНЦІЇ РЕКТОРІВ АКАДЕМІЧНИХ ШКІЛ ПОЛЬЩІ – СПІЛКИ РЕКТОРІВ
ВНЗ УКРАЇНИ – ФУНДАЦІЇ ПОЛЬСЬКИХ РЕКТОРІВ**

1. ВСТУП

Конференція ректорів академічних шкіл Польщі (далі – KRASP), Спілка ректорів ВНЗ України (далі – Спілка) та Фондація польських ректорів (далі - FRP),

цінуючи діяльність, яку до цього часу реалізували різні сторони в рамках польсько-українського академічного й наукового співробітництва,

підтримуючи ініціативи у рамках співпраці KRASP та Спілки на підставі Угоди про співпрацю між KRASP та Спілкою ректорів від 19 грудня 2014 року, Спілкою та FRP у рамках реалізації Польсько-українського проекту та підготовки збірника впродовж 2014-2015 років,

беручи до уваги досвід реалізації інших спільних ініціатив KRASP та FRP згідно з Угодою про стратегічне партнерство від 24 березня 2006 року,

високо оцінюючи відносини та співпрацю, 14 листопада 2017 року уклали Тристоронню Угоду про партнерство і співпрацю, прагнучи підвищити статус партнерства та надати йому тристоронній характер.

Відповідно до Додатку №1 до Угоди, партнери вважають доцільним продовжувати обмін візитами делегацій ректорів. Для реалізації цього положення було започатковано проект Варшавської Політехніки за фінансової підтримки Міністерства науки та вищої освіти Польщі, який реалізується у співпраці з національними конференціями ректорів обох країн та під патронатом обох міністрів.

2. ІСТОРИЧНА ДОВІДКА

Партнери - KRASP, Спілка та FRP співпрацюють з 2014 року, зокрема організовуючи робочі візити, заходи, конференції та реалізуючи дослідницькі проекти, за підтримки зацікавлених міністрів з обох країн, вирішили надати своїй співпраці системний характер. Цей проект є третьою спільною ініціативою. У 2014 - 2015 рр. дослідницька група FRP за підтримки конференцій ректорів обох країн зробила дослідження на тему «Аналіз співпраці польських та українських вищих навчальних закладів на фоні порівняння систем вищої освіти», за підсумками якого видала колективну монографію польською та українською мовами. У 2016-2018 аналогічно було проведено дослідження на тему врядування (*governance*) у вищій освіті в Польщі та Україні.

За 5 років співпраці було організовано 4 візити делегації Спілки до Польщі (два у 2014, 2017, 2019) і 3 візити делегації KRASP до України (2015, 2016, 2018). 19 травня 2014 р. у Варшаві була підписана Угода про співпрацю між національними конференціями ректорів України та Польщі; 14–15 грудня 2014 р. у Варшаві відбулася тристороння зустріч національних конференцій ректорів університетів Польщі, Німеччини та України. 5-9 червня 2015 р. відбувся перший офіційний візит KRASP до України (Київ, Дніпро) та пройшов ректорський семінар за участю Посла Польщі в Україні у КНУ ім. Т.Шевченка, а 22-23 вересня 2016 р. там же відбулася українсько-польська міжнародна

Projekt pomocowy MNiSW-PW pt. „POLSKO-UKRAIŃSKA WSPÓŁPRACA INSTYTUCJI PRZEDSTAWICIELSKICH REPREZENTUJĄCYCH REKTORÓW, NA RZECZ DOSKONALENIA DZIAŁANIA UCZELNI”

Lider: prof. dr hab. Jerzy Woźnicki

наукова конференція «Класичний університет у контексті викликів епохи». Тоді ж польська делегація зустрілася з Міністром освіти і науки України Л.М.Гриневич. У рамках візиту делегації Спілки ректорів ВНЗ України 14 листопада 2017 року у Варшаві було підписано Тристоронню угоду про партнерство і співпрацю KRASP – Спілка – FRP та Додаток 1. 22-23 червня 2018 року у Луцьку відбувся Українсько-польський ректорський семінар, присвячений діяльності національних конференцій ректорів в Польщі та Україні на фоні європейських тенденцій, у рамках якого відбулася ректорська дискусія та представлена концепція нового проекту на 2018-2021 рр.

З метою реалізації Тристоронньої угоди та Додатку 1 й інтенсифікації співпраці на рівні національних конференцій ректорів у серпні 2018 року було розпочато реалізацію проекту «Польсько-українська співпраця представницьких організацій ректорів – задля удосконалення діяльності закладів вищої освіти». Проект фінансує Міністерство науки та вищої освіти Польщі й організаційно забезпечує факультет адміністрування та політології Варшавської Політехніки. Свого патронату проектови надала також Міністр освіти і науки України. Лідером проекту є проф. Єжи Возніцький, партнерами – KRASP, Спілка, FRP та запрошені заклади вищої освіти в Україні та Польщі (по 25 закладів з кожної країни).

Реалізацію проекту заплановано у чотири етапи: I етап – 20.08.2018 – 31.12.2018, II етап – 1.01.2019 – 31.12.2019, III етап – 1.01.2020 – 31.12.2020, IV етап – 1.01.2021 – 30.09.2021.

3. РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОЕКТУ «ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНЬСКА СПІВПРАЦЯ ПРЕДСТАВНИЦЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ РЕКТОРІВ – ЗАДЛЯ УДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ»

Головна мета проекту – удосконалення засад управлінських процесів в університетах в обох країнах та компетенції одноосібних органів управління, зокрема ректорів, у результаті реалізації низки конкретних ініціатив співпраці у вищій освіті між національними конференціями ректорів Польщі та України та Фондації польських ректорів, відповідно до Тристоронньої угоди KRASP-Спілка-FRP. Проект спрямовано на пошук оптимального балансу між управлінням та самоврядуванням в університетах, з використанням власного досвіду обох країн і міжнародної практики. Цільовою групою є ректори та проректори державних ЗВО України та Польщі.

Основні заходи у рамках реалізації проекту охоплюють:

1) Аналіз і дослідження з проблематики управління у вищій освіті та цикл тематичних експертних зустрічей (дослідження за тематикою ректорських семінарів та ректорської дискусії). Тематика досліджень у 2019 році охоплює питання фінансування вищої освіти, університетські рейтинги в контексті стратегії розвитку ЗВО, на 2020 рік - університетські статuti, органи управління ЗВО та функціонування наглядової ради, розвиток академічної кар'єри тощо. Для проведення досліджень у проекті було утворено спільну польсько-українську групу спеціалістів із системних досліджень у сфері вищої освіти (дослідницька група). Кінцеві результати досліджень опрацьовують лідер та програмний координатор проекту.

2) Ознайомлювальні візити делегацій національних конференцій ректорів у Польщі та Україні з метою обміну досвідом між ректорами та інформацією про стан розвитку, ситуацію, умови функціонування та досягнення університетів, привнесення європейських академічних стандартів на

Projekt pomocowy MNiSW-PW pt. „POLSKO-UKRAIŃSKA WSPÓŁPRACA INSTYTUCJI PRZEDSTAWICIELSKICH REPREZENTUJĄCYCH REKTORÓW, NA RZECZ DOSKONALENIA DZIAŁANIA UCZELNI”

Lider: prof. dr hab. Jerzy Woźnicki

український ґрунт, сприяння інтенсифікації академічної співпраці польських та українських університетів.

3) Польсько-українські ректорські семінари та дискусії, організовані під час ознайомлювальних візитів, буде присвячено вибраним важливим питанням діяльності закладів вищої освіти з урахуванням європейського досвіду.

4) Польсько-український форум національних конференцій ректорів з питань управління у сфері вищої освіти у 2021 році у Варшавській Політехніці.

У підсумку проекту буде підготовлений та виданий фінальний збірник польською та українською мовами, який міститиме результати проекту, вибрані матеріали Конференції, зокрема висновки та рекомендації проекту.

У 2019 році реалізується II етап цього проекту, у рамках якого передбачена організація двох ректорських дискусій: навесні – у Познані, восени у Києві. Відповідно до концепції проекту, ректорська дискусія відбувається як частина ректорського семінару у рамках візиту делегації ректорів.

4. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПРОВЕДЕНІ ДОСЛІДЖЕННЯ НА ТЕМУ «ФІНАНСУВАННЯ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ: НОВІ ПРАВОВІ УМОВИ ТА МЕХАНІЗМИ»

Метою першого дослідження, проведеного у лютому 2019 року, було вивчення думки польських та українських ректорів щодо того, як повинна функціонувати система фінансування вищої освіти на системному та інституційному рівнях. Результати дослідження слугуватимуть насамперед для досягнення стратегічних цілей розвитку університетів та довгостроковій діяльності з удосконалення нормативно-правових умов фінансування вищої освіти.

Дослідження було проведено польсько-українською групою дослідників (10 осіб) за допомогою методики індивідуальних глибинних інтерв'ю з ректорами або проректорами 25 державних закладів вищої освіти в Польщі та Україні (перші 20 за національним рейтингом і 5 кращих за типом навчального закладу), за опрацьованим для дослідження сценарієм.

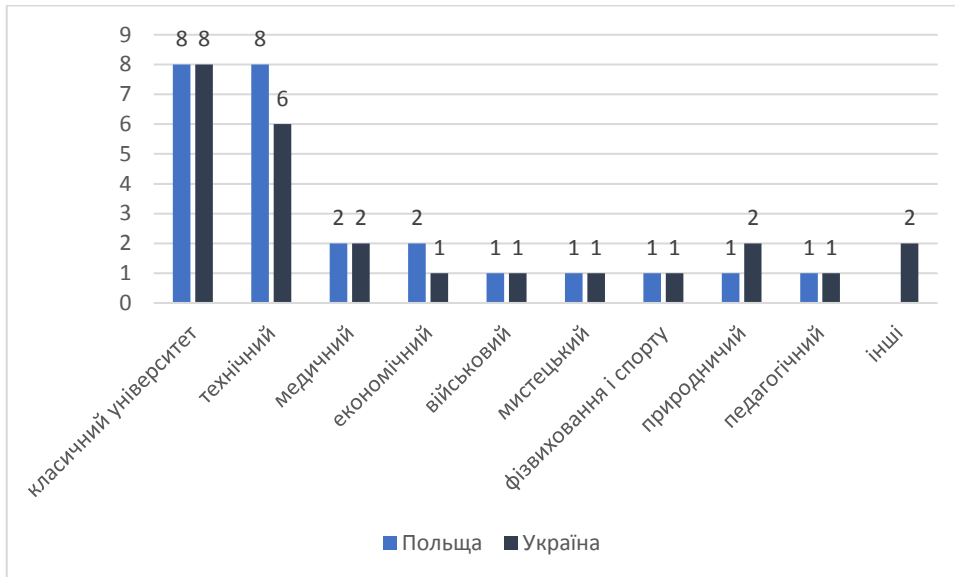
У проведенні досліджень дослідники дотрималися етичних засад та не проводили інтерв'ю у закладах, у яких працюють або з якими співпрацюють.

Заклади вищої освіти, охоплені дослідженням (графік 1), знаходилися в різних академічних центрах в Україні – у 9 містах: Київ – 10, Харків – 4, Львів – 3, Дніпро – 3, Одеса – 1, Полтава – 1, Суми – 1, Вінниця – 1, Тернопіль – 1. У Польщі заклади розсоредежні у 12 містах: Варшава – 8, Лодзь – 3, Познань – 3, Вроцлав – 2, Катовіце – 2, Краків – 1, Ченстохова – 1, Гданськ – 1, Глівіце – 1, Ольштин – 1, Ополе – 1, Торунь – 1.

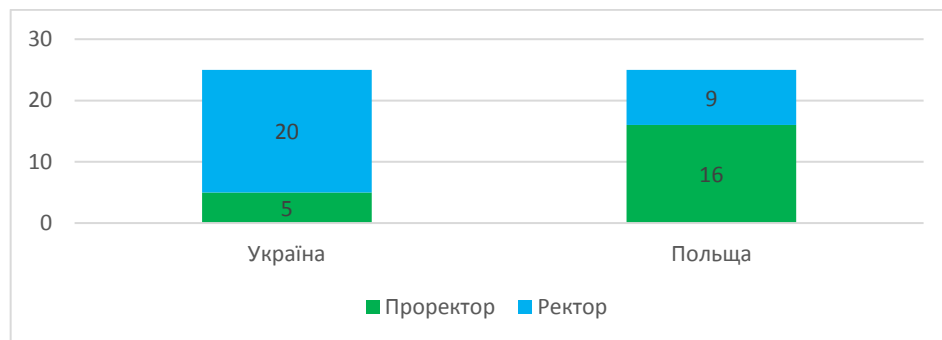
Деякі статистичні дані стосовно проведених досліджень представлено на графіках 1-2.

Projekt pomocowy MNiSW-PW pt. „POLSKO-UKRAIŃSKA WSPÓŁPRACA INSTYTUCJI PRZEDSTAWICIELSKICH REPREZENTUJĄCYCH REKTORÓW, NA RZECZ DOSKONALENIA DZIAŁANIA UCZELNI”

Lider: prof. dr hab. Jerzy Woźnicki

Графік 1. Респонденти за типом закладу вищої освіти в Польщі та Україні

Графік 2. Тип респондентів у Польщі та Україні

Попередні результати досліджень представлені як окремі додатки до ухваленої Резолюції. Повний звіт з досліджень буде підготовлений групою дослідників та фіналізований лідером і програмним координатором проекту й буде переданий конференціям ректорів та міністрам обох країн.

5. РЕКТОРСЬКИЙ СЕМІНАР ТА ДИСКУСІЯ – КВІТЕНЬ 2019

Перший у рамках проекту Польсько-український ректорський семінар відбувся у Познанському університеті ім. Адама Міцкевича 2 квітня 2019 року у рамках візиту делегації Спільки ректорів у Польщі (Познань) 1-4 квітня 2019 р. Семінар складався з інформаційної сесії та ректорської дискусії. У рамках інформаційної сесії учасників привітали проф. А. Лесицький, ректор-господар, ректор Познанського університету ім. Адама Міцкевича, проф. В. Белявський, ректор Варшавського природничого університету від імені KRASP, проф. А. Мазаракі, ректор Київського національного торговельно-економічного університету від імені Спільки ректорів ВНЗ України та лідер проекту

Projekt pomocowy MNiSW-PW pt. „POLSKO-UKRAIŃSKA WSPÓŁPRACA INSTYTUCJI PRZEDSTAWICIELSKICH REPREZENTUJĄCYCH REKTORÓW, NA RZECZ DOSKONALENIA DZIAŁANIA UCZELNI”

Lider: prof. dr hab. Jerzy Woźnicki

проф. Є. Возніцький. Привітальний лист Міністра освіти і науки України Лілії Гриневич до учасників Польсько-українського ректорського семінару озвучила й переказала організаторам радниця Міністра Н. Лукова-Чуйко.

Представники Національної агенції академічних обмінів Польщі NAWA – Голова Ради NAWA С. Колодзейчик та член Ради NAWA проф. В. Банись – розповіли українським ректорам про діяльність Агенції, зокрема про можливості фінансування академічної і наукової мобільності за програмами та конкурсами, організованими Агенцією. Програмний координатор І. Дегтярьова представила попередні результати дослідження з питань фінансування державних закладів вищої освіти, проведеного в Україні та Польщі.

Підставою для дискусії стали також попередні результати дослідження, проведеного в обох країнах польсько-українською дослідницькою групою та узагальнені лідером і програмним координатором проекту.

У вступі до ректорської дискусії представники національних конференцій ректорів – проф. В.Белявський з польського боку та проф. В. Пономаренко з українського боку представили загальну інформацію про систему фінансування закладів вищої освіти, відповідно, у Польщі та в Україні. Лідер проекту проф. Є.Возніцький презентував проект Спільної резолюції, який було укладено на підставі результатів досліджень і який було піддано дискусії. Під час дискусії ректори обговорили питання фінансування вищої освіти на системному рівні, визначаючи суб'єкти, які повинні брати участь у фінансуванні вищої освіти. Також обговорили моделі фінансування вищої освіти, алгоритм (формула) та його критерії, сталі витрати університету, у тому числі утримання матеріальної бази, включаючи витрати на електроенергію. Серед проблематики фінансування на інституційному рівні були: централізація та децентралізація фінансового управління та фінансування організаційних підрозділів ЗВО, підзвітність та прозорість діяльності університету, заходи підвищення ефективності економічної діяльності університету. У результаті дискусії ректори ухвалили спільну резолюцію.

У рамках візиту делегація Спілки взяла участь у конференції „Університет ХХІ століття: від Гумбольдта до Університету 4.0” з нагоди 100-річчя Познанського університету ім. Адама Міцкевича, а також відвідала факультет політології та журналістики UAM, Великопольський центр передових технологій та Кампус Мораско.

У Семінарі та дискусії з польського боку взяли участь такі особи: проф. Єжи Возніцький, Лідер проекту, Президент Фундації польських ректорів, проф. Веслав Банись, Почесний президент Конференції ректорів академічних шкіл Польщі, член Правління Європейської асоціації університетів, проф. Веслав Белявський, Ректор Варшавського природничого університету, віцепрезидент KRASP, проф. Томаш Лодиговський, Ректор Познанської Політехніки, проф. д. габ. Анджей Лесицький, Ректор Познанського університету ім. Адама Міцкевича, проректор університету проф. Тадеуш Валлас, проф. Анджей Масталєж, Ректор Варшавської академії фізичного виховання, проф. Славомір В'як, Ректор Лодзинської Політехніки, проф. Анна Випих-Гавронська, Ректор Університету ім. Яна Длугоша у Ченстохові.

Учасниками з українського боку були: проф. Анатолій Мазаракі, Ректор Київського національного торговельно-економічного університету, проф. Микола Дмитриченко, Ректор

Projekt pomocowy MNiSW-PW pt. „POLSKO-UKRAIŃSKA WSPÓŁPRACA INSTYTUCJI PRZEDSTAWICIELSKICH REPREZENTUJĄCYCH REKTORÓW, NA RZECZ DOSKONALENIA DZIAŁANIA UCZELNI”

Lider: prof. dr hab. Jerzy Woźnicki

Національного транспортного університету, проф. Ігор Коцан, Ректор Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, голова Ради ректорів вищих навчальних закладів Волинського регіону, проф. Володимир Пономаренко, Ректор Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, проф. Анатолій Васильєв, Ректор Сумського державного університету, голова Ради ректорів вищих навчальних закладів Сумського регіону, проф. Петро Бех, проректор з науково-педагогічної роботи (міжнародні зв'язки) Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Ярослав Болюбаш, Відповідальний секретар ГО «Спілка ректорів вищих навчальних закладів України» та радниця Міністра освіти і науки України Наталія Лукова-Чуйко.

6. ПЕРСПЕКТИВИ НАСТУПНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ТА РЕКТОРСЬКОЇ ДИСКУСІЇ

Наступна, друга ректорська дискусія відбудеться у рамках другого візиту у 2019 році делегації KRASP до України восени 2019 року. Для підготовки до цієї дискусії, як і попередньо, буде проведено дослідження на узгоджену тему щодо університетських рейтингів та їх ролі для стратегічного розвитку закладів вищої освіти.